Το ΄Ασχημο Πρόσωπο του Εθνικισμού

Στην οδό Πρινσενχραχτ, στο Αμστερνταμ, βρίσκεται το σπίτι της ΄Αννας Φράνκ. Είναι το σπίτι όπου για δυό χρόνια η Αννα Φράνκ και η οικογένειά της κρύβονταν απο τους Ναζί. Σήμερα το σπίτι επισκέπτονται γύρω στο μισό εκατομμύριο άτομα τον χρόνο, απ όλες τις γωνιές της γής και έχει μετατραπεί απο το Ιδρυμα που το διευθύνει, σε Μουσείο ενάντια στο φασισμό και τον εθνικισμό.

Με εξαίρεση την περίοδο της δράσης της ΕΟΚΑ Β και την περίοδο που ακολούθησε το πραξικόπημα, η χώρα μας δέν γνώρισε τον φασισμό. Ωστόσο υπέφερε κατά καιρούς απο τον εθνικισμό, του οποίου τα αποτελέσματα βιώνουμε ακόμα, ενώ για κάποιο διάστημα τώρα, ο εθνικισμός άρχισε να παίρνει επικίνδυνες διαστάσεις, τέτοιες που είναι δυνατόν να επηρεάσουν αρνητικά τόσο την λύση του πολιτικού μας προβλήματος όσο και την πορεία της χώρα μας προς την Ευρώπη.

Μ αυτή την εκτίμηση, ο Νεοκυπριακός Σύνδεσμος έκρινε σκόπιμο να μεταφέρει στο Κυπριακό κοινό τα μηνύματα απο το σπίτι της ΄Αννα Φράνκ όπως δίνονται μέσα απο την τελευταία έκδοση του Ιδρύματος με το τίτλο "Το άσχημο πρόσωπο του Εθνικισμού".

Το κείμενο που ακολουθεί είναι πιστή μετάφραση του κειμένου που κυκλοφόρησε το Ιδρυμα και οι όροι που χρησιμοποιούνται δεν εκφράζουν κατανάγκη τον Σύνδεσμο.

<u>Τότε και τώρα</u>

Για πρώτη φορά απο τον Δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο, μαίνονται στην Ευρώπη μεγάλοι και μικροί πόλεμοι. Οι αιματηρές συγκρούσεις στα Βαλκάνια και στην πρώην Σοβιετική ΄Ενωση, επαναφέρουν οδυνηρές μνήμες των φρικαλαιοτήτων που έγιναν πρίν πενήντα χρόνια.

Ο εθνικισμός διαδραμάτισε σημαντικό ρόλο στην ευρωπαϊκή ιστορία του 19ου και τους 20ου αιώνα, καθώς μερικά κράτη εδημιουργούντο ενώ άλλα κατακομματιάζονταν. Ακόμα ο εθνικισμός ήταν ένας απο τους λόγους που προκάλεσαν τόσο τον Πρώτο όσο και τον Δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο. Μετά το Δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο έγινε συνειδητή προσπάθεια για καλλίτερη διεθνή συνεργασία. Προς τον σκοπό διασφάλισης των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, ώστε να καταπολεμούνται οι διακρίσεις, υπεγράφει απο τον Ηνωμένα ΄Εθνη το 1948 η Οικουμενική Διακηρυξη των Ανθρωπίνων

Δικαιωμάτων. Η διακήρυξη βασίζεται στην αρχή, ότι όλοι οι άνθρωποι είναι ίσοι και δικαιούνται να απολαμβάνουν ίσων δικαιωμάτων.

Σήμερα στην Ευρώπη τα εθνικιστικά αισθήματα βρίσκονται σέ έξαρση. Σε πολλές χώρες της Ανατολικής και της Δυτικής Ευρώπης, το σύνθημα "Πρώτα ο δικός μας λαός" ή κάποια παραλλαγή του, βρίσκουν ολονέν και περισσότερη υποστήριξη.

Σένα γράμμα που έγραψε σένα Φλαμανδό φοιτητή το 1969, ο Οττο Φράνκ, πατέρας της ΄Αννας, παρατηρούσε: "Κανένας δέν πρέπει να βρίσκεται σε μειονεκτική θέση επειδή συμβαίνει να ανήκει σε κάποιο άλλο μέρος του πληθυσμού. Ατομα της μιάς ομάδας δέν είναι χειρότερα απ αυτά της άλλης, και ο υπερβολικός εθνικισμός έχει πολλές φορές οδηγήσει στον πόλεμο".

Τί είναι Εθνικισμός:

Ο εθνικισμός δεν ανήκει ούτε στα αριστερά ούτε στα δεξιά. Είναι ένα συναίσθημα, ένα έντονο συναίσθημα περηφάνειας και δεσμού με την χώρα σου και τους ανθρώπους που ζούν εκεί ή μέρος τους. Είναι το συναίσθημα του "εμείς" που καταφεύγει σε σύμβολα όπως τις σημαίες, χρώματα και εμβλήματα. Είναι ένα συναίσθημα που γίνεται εντονότερο στην παρουσία "εκείνων". Των άλλων που "δεν ανήκουν" και που μπορούμε να τους ανταγωνιστούμε.

Οι πολιτικοί αρχηγοί ξέρουν ότι αυτό το συναίσθημα του "εμείς" είναι κατεξοχήν κατάλληλο για να κινητοποιείται ο λαός. Το να παίζει κανείς με τα εθνικιστικά αισθήματα είναι μιά τακτική που χρησιμοποιείται συχνά σήμερα στην Ευρώπη. Ολονέν και πιό πολύ βλέπουμε πολιτικά κόμματα να μή μπορούν να αποφύγουν το πειρασμό της ακραίας ιδεολογίας, που συνδυάζει τις υπερεθνικιστικές ιδέες "πρώτα ο δικός μας λαός", με την ξενοφοβία και το ρατσισμό. ΄Εχουμε φτάσει σε τέτοιο σημείο, που αυτή τη στιγμή ο υπερεθνικισμός είναι η μεγαλύτερη απειλή για την Δημοκρατία και τα ανθρώπινα δικαιώματα στην Ευρώπη.

Παρατηρούσε το 1991, ο βρεττανός φιλόσοφος Ησέϊα Μπέρλιν, "Στη σύγχρονη εποχή μας, ο εθνικισμός δεν αναβιώνει γιατί ποτέ δεν πέθανε". Ούτε και ο ρατσισμός. Είναι τα πιό ισχυρά κινήματα στο σημερινό κόσμο".

Η έλξη του Εθνικισμού

Η αίσθηση της εθνικής αφοσίωσης δεν είναι τίποτε το κακό ή το μεμπτό. Η εθνικότητα του καθενός αποτελεί ενα σημαντικό μέρος της ταυτότητάς του. Ο

καθένας μας έχει την ανάγκη να ανήκει κάπου και να ονομάζει κάποιο μέρος "σπίτι του". Σε περιόδους ανασφάλειας ή σε συνθήκες καταπίεσης, η αίσθηση της εθνικής αφοσίωσης μπορεί να παίζει σημαντικό ρόλο και να επενεργεί σαν συνδετική δύναμη. Οι άνθρωποι αναζητούν κάποια "πιασίματα" και τα βρίσκουν στην κοινή τους ιστορία, τίς ρίζες ή την θρησκεία των γονιών και των προγόνων τους. Συσπειρώνονται γύρω απο εθνικά σύμβολα, όπως ένα εθνικό ύμνο και μια σημαία.

Παρατηρούσε το 1991 ο Βάκλαβ Χάβελ, πρόεδρος τότε της Τσεχοσλοβακίας: "Δεν θέλω να καταπνίξω η ν΄ αρνηθώ την εθνική διάσταση της ταυτότητας οποιουδήποτε. Ούτε ν΄ αρνηθώ ότι αυτή η εθνική διάσταση νομιμοποιείται και έχει το δικαίωμα να αναπτυχθεί στο μεγαλύτερο δυνατό βαθμό. Απλώς απορρίπτω εκείνες τις πολιτικές ιδέες, που στο όνομα της εθνικότητας προσπαθούν να καταπνίξουν άλλες πτυχές "του ανθρώπινου σπιτιού" άλλες πτυχές της ανθρώπινης ύπαρξης και των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Η Ευρώπη, ένα πάπλωμα καμωμένο απο πολλά κομμάτια.

Την Ευρώπη αποτελούν πολλά κράτη, όμως κανένα δεν έχει ομοιογενή πληθυσμό. Ολες οι Ευρωπαϊκές χώρες έχουν τις παληές ή τις νέες εθνικές, εθνολογικές, γλωσσικές ή θρησκευτικές μειονότητες. Με τις συνοριακές αναπροσαρμογές, τις εθνικές ή ατομικές μεταναστεύσεις και γάμους, η Ευρώπη έγινε στη πορεία της ιστορίας, ένας περίπλοκος συμφυρμός. Είναι αδύνατο να διαχωρίσει κανείς την Ευρώπη σε κράτη, κατά τρόπο που την κάθε χώρα να αποτελούν άνθρωποι που μιλούν την ίδια γλώσσα για παράδειγμα ή έχουν την ίδια θρησκεία. Καμμιά ευρωπαϊκή χώρα δεν είναι ή θα γίνει ποτέ "εθνικά καθαρή". Ολες οι πολιτικές προσπάθειες για "εθνική καθαρότητα" είναι καταδικασμένες να καταλήξουν στην βία.

΄Εγραφε το 1992 ο Λέσλυ Γκέλπ στους New York Times: "Τα περισσότερα απο τα 190 αναγνωρισμένα κράτη του κόσμου, αποτελούν στίγμα - αυτό είναι βέβαιο - ντροπή για τον ίδιο το λαό τους, ιδίως τις μειονότητες αλλά και τις μεταξύ τους σχέσεις. Καταπιέζουν τους πολίτες τους και υποβλέπουν τους γείτονές τους. Το μεγαλύτερο πρόβλημα όλων των σύγχρονων κρατών, είναι ότι βασίζονται στην αποκλειστικότητα της εθνότητας, της θρησκείας, της κουλτούρας και της γλώσσας".

Δεν θα μπορούσα να διαλέξω

Η γλώσσα που μιλάς, η χώρα όπου ζείς, το επάγγελμα που εξασκείς, το θρησκευτικό σου υπόβαθρο, η ηλικία, το φύλο σου, ολα αυτά είναι τα στοιχεία τα οποία όλα μαζί

αποφασίζουν ποιός και τί είσαι. Η εθνικότητα είναι ένα μόνο μέρος της ταυτότητας κάποιου προσώπου.

Ονομα: Σουμάγια Στούρου
γεννήθηκε στις 7.8.68 στην Τύνιδα, στην Τυνησία
κατοικία: Μετόν, ένα προάστειο του Παρισιού, στη Γαλλία
επάγγελμα: γραμματέας σε μιά παρισινή τράπεζα
ειδική σημείωση: όταν ήταν τριών μηνών, η Σουμάγια μετακινήθηκε μαζί με τους γονείς της στην Γαλλία, ωστόσο έχει ακόμα την Τυνησιακή υπηκοότητα. Στην Γαλλία ζουν και εργάζονται περίπου τέσσερα εκατομμύρια μετανάστες.
"Νοιώθω Γαλλίδα και Τυνήσια. Δεν θα μπορούσα να διαλέξω. Αισθάνομαι άνετα στη Γαλλία αλλά αγαπώ ωστόσο και την άλλη μου κουλτούρα και δεν θέλω να αποστασιοποιηθώ απ΄ αυτή.
Το "έξω οι ξένοι" είναι γελοίο γιατί κάθε Γάλλος έχει λιγάκι ξένο αίμα κάπου μέσα του. Μάλιστα χωρίς τους μετανάστες, η Γαλλία θάταν φτωχή τόσο απο την οικονομική όσο και απο την πολιτιστική άποψη".

Δεν είναι μόνο οι Γάλλοι που είναι εθνικιστές. Το ίδιο είναι και οι γονείς μου. Μ΄ έμαθαν να αγαπώ την πατρίδα μου και είναι περήφανοι για την Τυνησία. Αλλά αυτό διαφέρει απο τον ακραίο εθνικισμό, όπου οι άνθρωποι αρνούνται να δεχτούν τον συνάνθρωπό τους. Αυτή τη συμπεριφορά βλέπω τόσο ανάμεσα στους ξένους, όσο και ανάμεσα στους Γάλλους.

Αυτό το είδος του εθνικισμού, οδηγά συχνά στον ρατσισμό. Το "Εθνικό Μέτωπο" είναι ένα κόμμα ιδιαίτερα εθνικιστικό και ρατσιστικό. Ξεκινά με την επιθυμία να διασώσει κανείς την δική του κουλτούρα και καταλήγει σε μίσος για τους ξένους.

Είναι οδυνηρό για μένα όταν ο κόσμος κατατάσσει όλους τους ΄Αραβες στην ίδια κατηγορία. Εδώ στη Γαλλία ακούει κανείς το επιχείρημα "Άραβας = Μουσουλμάνος = Φανταμενταλιστής=Τρομοκράτης". Στην συνέχεια οτιδήποτε το αρνητικό, συσχετίζεται με τους ΄Αραβες ή τους Βορειοαφρικανούς. Ναμίζω ότι κάτι τέτοιο είναι ανήκουστο.

<u>Η γλώσσα διαμορφώνει την ταυτότητα</u>

ονομα: Αννα Μπάλιντ
γεννήθηκε: 28.7.65
κατοικία: Κλούζ Ναπόκα, στη Ρουμανία

επάγγελμα: Εκδότρια ουγγαρέζικου φιλολογικού περιοδικού.

Ειδική σημείωση: Το Κλούζ "Κολοσβαρ" στα ουγγαρέζικα, είναι πόλη με ουγγαρέζικες ρίζες. Για να μπορέσει να "εκρουμανίσει" τους ουγγαρόγλωσσους της χώρας, κατα τη δεκαετία του 70 ο δικτάτορας Τσιαουσέσκου, μετακίνησε εκατοντάδες χιλιάδες Ρουμάνους απο την ύπαιθρο στις παραδοσιακά ουγγαρέζικες πόλεις. Σήμερα σαράντα τοις εκατό ή και λιγότερο του Κολοσβάρ είναι Ούγγροι. Η Αννα μεγάλωσε με την ουγγρική γλώσσα, σε μιά κατα κύριο λόγο ουγγαρόφωνη πόλη, στην οποία όμως καθομιλουμένη γλώσσα έγιναν τα ρουμάνικα.

Τα ουγγαρέζικα είναι εντελώς διαφορετικά απο τα ρουμάνικα. Δεν έχουν απολύτως τίποτε το κοινόν. Οποιαδήποτε μειονότητα θάχει πάντα προβλήματα επικοινωνίας, αλλά αν στη καθημερινή ζωή καθιερωνόταν η διγλωσσία, ίσως να υπήρχε μεγαλύτερη ανοχή.

Το μεγαλύτερο πρόβλημα δεν είναι ότι ανήκω σε μιά μειονότητα. Το μεγαλύτερο πρόβλημα είναι η ίδια η Ρουμανία. Η ατμόσφαιρα της έλλειψης ανοχής, επιδεινώνεται και απο την δύσκολη οικονομική κατάσταση. Η δύναμη των εθνικιστικών κομμάτων αυξάνεται. Στην τηλεόραση ακούεις πάντα ότι οι Ουγγαρέζοι είναι οι μεγαλύτεροι εχθροί του Κράτους. Συνεχώς πολεμούμε ενάντια στην προκατάληψη.

Η γλώσσα δαμορφώνει την ταυτότητά σου, γιατί είναι ο τρόπος που σκέφτεσαι. Δίχως λέξεις, δίχως μιά κοινή γλώσσα είναι αδύνατο να έχεις καλές σχέσεις με τον κόσμο γύρω σου.

Λέει η Αννα: Αμα πάω στο φούρνο της γειτονιάς μου και ζητήσω κάτι στα ουγγαρέζικα, συχνά συμβαίνει κάποιοι άλλοι στο μαγαζί να πουν, "αφού τρώς ρουμάνικο ψωμί, ζήτησέ το στα ρουμάνικα".

<u>Ο κόσμος είναι ένα λουλούδι</u>

ονομα: Ε. Ραματάν
γεννήθηκε: 24.4.55
κατοικεί στά Σκόπια, στην πρώην Γιουγκοσλαβική Δημοκρατία της Μακεδονίας
επάγγελμα: εργάτης
ειδική σημείωση: Ο Ραματάν ανήκει στο λαό Ρώμα (τσιγγάνους). Πρόκειται για ένα λαό δίχως πατρίδα, εγκατεσπαρμένο σ΄ ολόκληρο το κόσμο.

Κατα την διάρκεια του Δευτέρου Παγκοσμίου Πολέμου οι Ρώμα και οι Σίντι διώχθηκαν και δολοφονήθηκαν απο τους Ναζί. Η προκατάληψη έναντι των τσιγγάνων

είναι βαθειά και έμμονη. Υποχρεωμένος απο τη φτώχεια και με την ελπίδα να βρεί δουλειά, ο Ραματάν και η οικογένειά του μετανάστευσαν στην Γερμανία το καλοκαίρι του 1987. 'Εμειναν εκεί για πέντε χρόνια. Ο Ραματάν βρήκε δουλειά και εργάστηκε σ΄ εργοστάσιο αυτοκινήτων καθώς και σ΄ εργοστάσιο υφασμάτων.

Τότε αποφασίστηκε ότι αυτός και οι άλλοι Ρώμα απο τα Βαλκάνια, δεν μπορούσαν πια να μείνουν στην Γερμανία. Το 1992 η οικογένεια επέστρεψε στα Σκόπια.

Σήμερα αποτελούν μέρος ενός ούτω καλούμενου προγράμματος "επαναφομοίωσης". Οι Γερμανοί τους φρόντισαν ένα καινούργιο σπίτι σε μιά επαρχία, όπου πολλοί Ρώμα ζούν ακόμα σε παράγκες και χαμόσπιτα. Αλλά τι να σου κάμει ένα καινούργιο σπίτι, όταν δέν έχεις δουλειά και σχεδόν καθόλου χρήματα για να ζήσεις;

"Οταν περάσουμε τα σύνορα, λέμε ότι είμαστε Αλβανοί ή ότι καταγόμαστε από τα Σκόπια. Ποτέ δεν λέμε ότι είμαστε Ρώμα. Αν το λέγαμε δεν θα μας επέτρεπαν να μπούμε. Είπα στους συναδέλφους μου στη Γερμανία ότι είμαι Ρώμα. Είπαν δεν είναι γραμμένο στο μέτωπό σου. Εν όσω έχεις καλό χαρακτήρα, είσαι και εσύ ένα ανθρώπινο πλάσμα. 'Εκλαψαν όταν έφυγα. Αλλά υπάρχουν και πολλοί Γερμανοί που αρνούνται και να μιλήσουν στους ξένους.

Οι Ρώμα γυρόφερναν πάντα όλο τον κόσμο, αναζητώντας μιά χώρα όπου θα μπορούσαν να ζήσουν καλά τα παιδιά τους. Αλλά πουθενά δεν μπορούσαν να μείνουν. Τους Ρώμα τους πετούσαν σαν μικρά χαρτάκια. 'Ετσι ήταν κι έτσι θα μείνει ούτε χρήματα, ούτε δουλειά, ούτε πατρίδα. Ο κόσμος δεν ενδιαφέρεται για τους Ρώμα.

Ο πατέρας κι η μητέρα μου πέθαναν νέοι. Είχα μιά μικρότερη αδελφή που κι εκείνη πέθανε. Ζούσαμε σένα μικρό υγρό σπίτι, χωρίς ρεύμα και νερό. Πολλες φορές δεν είχαμε τίποτε να φάμε. Ηταν μιά σκληρή ζωή. Οταν ήμουν πολύ μικρός, αρχισα να δουλεύω για να κερδίσω χρήματα κι έτσι δεν έμαθα πολλά γράμματα. Στη Γερμανία προσπάθησα να δημιουργήσω κάποιο μέλλον για μένα και τα τέσσερα μου παιδιά. Ηταν δύσκολο, παρα πολύ δύσκολο αλλά νόμιζα πως θα τα καταφέρω. Είμασταν ευτυχισμένοι. Τώρα δεν μπορώ να μείνω εδώ. Ξανάγινε όπως ήταν πρώτα.

Ο κόσμος δεν πιστεύει σε μας. Λένε: προσέχετε ειναι τσιγγάνοι. Αλλά ξέρω τη ψυχή του Ρώμα και είναι αθώα. Μοιράζονται και το τελευταίο τους γρόσι με τους άλλους, για να τους βοηθήσουν. Θέλουν να ζήσουν σαν κανονικοί άνθρωποι. Θέλουν να δουλέψουν. Ο κόσμος είναι ένα λουλούδι, αλλά το ποδοπατούν και το λυώνουν".

Η σιωπή είναι επικίνδυνη

Ονομα: Ζιάκ Μπλοχ

γεννήθηκε: 1928

κατοικεί στην Γάνδη στο Βέλγιο

επάγγελμα: ψωμάς/ζαχαροπλάστης

ειδική σημείωση: Ο Ζιάκ Μπλοχ προέρχεται απο μιά εβραϊκή βελγική οικογένεια. Στις 15 του Μάη το 1940, αμέσως μετά την γερμανική εισβολή, ο Ζιάκ Μπλόχ και οι γονείς του διέφυγαν στην Αμερική. Η γιαγιά, η θεία και ο θείος του, επέλεξαν να μή φύγουν αλλά να μείνουν στο Βέλγιο. Συνελήφθηκαν και δολοφονήθηκαν στο Αουσβιτζ. Μετά τον πόλεμο ο Ζιακ και οι γονείς του γύρισαν στην Γάνδη. Σήμερα διευθύνει ένα φούρνο/ζαχαροπλαστείο με τη γυναίκα και το γυιό τους Φρανσουά. Το μαγαζί υπάρχει απο το 1898 και εργοδοτεί 35 άτομα.

"Είμαι απλώς Βέλγος πολίτης και αισθάνομαι Βέλγος αλλά όταν έχεις ζήσει κάπου αλλού όπως εγώ, πάντοτε κοιτάζεις πέρα απο τα σύνορα. Είμαι εβραίος επίσης, θεωρώ τον εαυτό μου θρησκευόμενο αλλά ανενεργό εβραίο. Οι πρόγονοί μου ήρθαν απο τη Γαλλία, την Γερμανία και τη Βοημία. Αλλά νοιώθω απλώς ψωμάς, παρά οτιδήποτε αλλο.

Ο εθνικισμός από μόνος του δεν είναι πρόβλημα. Το πρόβλημα αρχίζει με την κατάχρηση του εθνικισμού. Οταν αναλογισθεί κανείς τις συνέπειες του σύγχρονου ακραίου εθνικισμού, νοιώθω σε πλεονεκτική θέση. Ολοι στη Γάνδη με ξέρουν όλοι επίσης ξέρουν ότι η γιαγιά μου εκδιώχθηκε γιατί ήταν εβραία. Με εξαίρεση ελάχιστα επεισόδια, προσωπικά έχω σήμερα πολύ λίγα προβλήματα με τον ρατσισμό. Οι Μαροκινοί που είναι σήμερα στο Βέλγιο είναι σε πολύ πιο δύσκολη θέση.

Μιλούσαμε πάντα γαλλικά στο σπίτι και εξακολουθώ να μιλώ γαλλικά με τη γυναίκα μου. Στο μαγαζί μιλούμε βεβαίως φλαμανδικά, γιατί αυτή είναι η γλώσσα των πιό πολλων μας πελατών. Νομίζω ότι πρέπει κανείς να προσαρμόζεται. Οταν καποιος σου μιλήσει σε κάποια γλώσσα που κατέχεις, θα πρέπει ν΄απαντήσεις στην ίδια γλώσσα.

Τα τελευταία λίγα χρόνια η βιτρίνα μπροστά απο το ψωμάδικο των Μπλόχ πασαλείφτηκε δυό φορές με αντισημιτικά συνθήματα. Ο Ζιάκ Μπλόχ δεν αφαίρεσε τις βρωμιές αμέσως απο το μαγαζί, γιατί όπως λέει "το να σιωπάς για το ρατσισμό είναι επικίνδυνο". Μάλιστα τον Φεβράρη του 1992 κρέμασε δίπλα απο τα αντισημιτικα συνθήματα και αντίγραφο της διαταγής της 10ης του Μάη 1941, με την οποία εδημοσιοποιούντο στη Γάνδη τα αντισημιτικά μέτρα.

Ο πόλεμος στα Βαλκάνια

Πουθενά αλλού στην Ευρώπη δεν είναι αυτή τη στιγμή τόσο ορατό το ασχημο πρόσωπο του εθνικισμού όσο στη πρώην Γιουγκοσλαβία. Σε μιά χώρα, όπου μόλις πριν λίγα χρόνια πολλοί Ευρωπαίοι πήγαιναν για διακοπές, μαίνονται οι συγκρούσεις που εκτρέφονται απο το αμοιβαίο μίσος, εθνικιστικά αισθήματα και τις εθνικές διαφορές. Ενα σχεδόν εκατομμύριο άνθρωποι στη Βοσνία - Ερζεγοβίνη είναι περικυκλωμένοι στις δικές τους πόλεις και χωριά και ταλαιπωρούνται απο την πείνα. Διόμισυ σχεδόν εκατομμύρια έχουν αναζητήσει προσωρινό άσυλο στο εξωτερικό. Η μαζική αυτή έξοδος δεν είναι απλώς το αποτέλεσμα του πολέμου εκείνο που είναι ακόμα χειρότερο είναι ότι είναι ο στόχος του πολέμου.

Έλεε το 1992 ο Αριστίτ Ζάλμπεργκ, καθηγητής στη Νέα Υόρκη: "Ο εθνικισμός είναι διαφορετικός απ΄ ότι ήταν στο παρελθόν. Σήμερα η κάθε σύγκρουση παίρνει διαστάσεις, γιατί ο καθένας μπορεί εύκολα ν΄ αποκτήσει - και το κάμνει - φτηνα ημιαυτόματα όπλα. Κι ένα παιδί μπορεί να το κάμει, και το κάμνουν και τα παιδιά. Γκάνγκστερς που ζούν με τα όπλα έτοιμα ανα πάσα στιγμή.

Ακόμα κι άν οι εθνικές κυβερνήσεις αποφασίσουν να κάμουν εκεχειρία, οι συγκρούσεις συνεχίζονται απο τις ντόπιες ομάδες".

Εθνική καθαρότητα

Οι πιο ακραίες συνέπειες της ιδέας "Πρώτα ο λαός μας", φαίνονται στη Βοσνία - Ερζεγοβίνη. Εκεί η ιδέα ότι η χώρα σου είναι αποκλειστικά και μόνο για τους δικούς σου ανθρώπους, μπήκε σ΄ εφαρμογή με το πιό βάναυσο τρόπο. Σε μιά χώρα όπου το 20% περίπου των γάμων είναι μικτοί, οι ακραίοι εθνικιστές προσπαθούν να διευθετίσουν τά πράγματα στη χώρα τους, στη βάση του εθνικού ξεκαθαρίσματος. Ολοι όσοι δέν είναι "εθνικά γνήσιοι" είτε εκδιώκονται είτε δολοφονούνται. Ειδικά στην Βοσνία - Ερζεγοβίνη εκείνοι που είναι τα θύματα αυτής της πολιτικής, είναι οι Μουσουλμάνοι. Διερωτάται κανείς αν υπάρχει διαφορά μεταξύ αυτού που αποκαλείται σήμερα "εθνική καθαρότητα" κι εκείνου που οι εθνικοσοσιαλιστές πριν και κατα την διάρκεια του Δευτέρου Παγκοσμίου Πολέμου ονόμαζαν "φυλετική καθαρότητα"...

Το Σαράγεβο και τα στρατόπεδα για φυλακισμένους στη πρώην Γιουγκοσλαβία, δεν μπορούν να συγκριθούν με τα στρατόπεδα εξόντωσης του Δευτέρου Παγκοσμίου Πολέμου. Ωστόσο, τα γνωστά λόγια του επιζήσαντα του Αουσβιτζ Πρίμο Λέβυ, εφαρμόζονται και στην περίπτωση πολλών ανθρώπων στην Βοσνία-Ερζεγοβίνη.

Αν αυτος είναι Ανθρωπος

Εσυ που ζείς στην ασφάλεια
Στη ζεστασιά του σπιτιού σου
Εσύ που γυρίζοντας το βράδυ
βρίσκεις ζεστο φαί και φιλικό προσωπο,

Αναλογίσου αν αυτος είναι άνθρωπος ...

Αυτος που δουλεύει στη λάσπη,
Που δεν ξέρει τι είναι η ηρεμία
Που παλαίει για ενα κομμάτι ψωμί
Που πεθαίνει απο ενα ναι ή ένα όχι

Αναλογίσου αν είναι γυναίκα,

Χωρίς μαλλιά και όνομα
Που την έχουν εγκαταλείψει οι δυνάμεις της για να θυμάται,
Με βλέμμα απλανές και κρύα την μήτρα
Σαν ένα βάτραχο μέσα στο χειμώνα

Οι Δικοί μας Πρώτα

"Η Γερμανία για τους Γερμανούς", "Πρώτα οι Γάλλοι", "Πρώτα ο Δικός μας λαος": αυτά είναι τα συνθήματα των υπερεθνικιστικών κομμάτων στην Γερμανία, τη Γαλλία, το Βέλγιο και την Ολλανδία. Η υποστήριξη σ΄ αυτού του είδους τα κόμματα, αυξάνεται μέρα με την ημέρα σε πολλές δυτικοευρωπαϊκές χώρες. Εκμεταλλευόμενοι την αναταραχή και την ανασφάλεια και κάνοντας κατάχρηση των αισθημάτων εθνικής αφοσίωσης ανάμεσα στο πληθυσμό, οι οπαδοί αυτών των κομμάτων επιρρίπτουν το φταίξιμο για όλων των ειδών τα κοινωνικά προβλήματα, στους ξένους και τις μειονότητες.

Τελευταίως, αυτοί που υποφέρουν πιό πολύ είναι οι ξένοι που ζητούν κάπου άσυλο. Στη Γερμανία, όπου ένας σχετικά μεγάλος αριθμός ανθρώπων απο την Ανατολική Ευρώπη, την Αφρική και την Ασία, αποτείνονται για άσυλο, ξέσπασαν σε πολλές πόλεις φυλετικές διαδηλώσεις, εκρήξεις, καθώς και άλλες πράξεις βίας, εναντίον αυτών που ζητούν άσυλο.

Παρατηρούσε το 1992 ο Γάλλος συγγραφέας Αλαίν Φινκελκραουτ:

Οπου υπάρχει το έθνος υπάρχουν και οι ξένοι. Δεν είναι λογικό να ονειρεύεται κανείς ένα κόσμο όπου κανένας δεν είναι ξένος πουθενά, γιατί κάτι τέτοιο σημαίνει στην πραγματικότητα ότι κανένας δεν νοιώθει σαν στο σπίτι του πουθενά. Αλλά το να συνδέει κανείς την έννοια του "ξένου" με την έννοια του "εχθρού", όπως κάμνει ο Λεπαίν είναι απαράδεκτο.

Ανατολική Ευρώπη

Η πτώση του Σιδηρού Παραπετάσματος, η χρεωκοπία του Κομμουνισμού και το πολύ επισφαλές οικονομικό μέλλον, έχουν επιτρέψει να ξεσπάσουν στην Ανατολική Ευρώπη εθνικιστικά αισθήματα, που για πολλά χρόνια είχαν καταπιεστεί. Η πρώην Σοβιετική Ένωση έχει ήδη διαιρεθεί σε πολλά ανεξάρτητα κράτη και "κρατίδια". Τα νέα κράτη που έκαμαν την εμφάνισή τους τα τελευταία χρόνια (και αυτα που θα ξεφυτρώσουν τα επόμενα χρόνια), φέρνουν μαζί τους νέες αιματηρές διενέξεις. Οι παροξυμένες εθνικές και εθνικιστικές αντιθέσεις στη Μολδαβία, τη Γεωργία και άλλες χώρες στον Καύκασο, έχουν ήδη οδηγήσει σε χιλιάδες θανάτους.

Παρατηρούσε ο Γκυόρκυ Κονρατ, Ούγγρος συγγραφέας το 1990:

"Ολοι οι λαοί της Ευρώπης είναι εθνικιστές με μια μικρή διαφορά: Ο εθνικισμός των παληών δοκιμασμένων δημοκρατιών θεωρείται ολοκληρωμένος, έχοντας κάμει την αυτοκριτική του και φυσιολογικός. Ενώ ο εθνικισμός που αναβιώνει στα ερείπια των οικονομικα απόρων Ανατολικο-Ευρωπαϊκων χωρών, είναι αντιφατικός, προκαλεί ανασφάλεια και επιρρεπής σε έντονες εκρήξεις των συναισθημάτων".

Σύνορα

Πέρα απο το θέμα του εφικτού, δεν είναι λογικό για τις διάφορες χώρες να απαρνούνται έτσι απλά, εθνικά ιδεώδη και αισθήματα. Το να αγωνίζεται κανείς για μια Ευρώπη ή ένα κόσμο χωρίς εθνικά κράτη ή σύνορα, δεν είναι ρεαλιστικό.

Ωστόσο τα σύνορα στην Ευρώπη δεν είναι τόσο μόνιμα όσο φαίνονταν, άς πούμε, πριν δέκα χρόνια. Ομως, παρά τους κάποιους φόβους για απώλεια της εθνικής ταυτότητας, τα εθνικά σύνορα στην Ευρώπη των δώδεκα της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, ξεθωριάζουν. Εν αντιθέσει, τα εξωτερικά σύνορα γύρω απο την Ευρωπαϊκή Κοινότητα ενισχύονται και επιτηρούνται πιο αυστηρά. Αυτό είναι δυνατόν

να οδηγήσει στο κίνδυνο διεύρυνσης του χάσματος μεταξύ των πολιτων της Ευρωπαϊκής Κοινότητας απο τη μιά πλευρά και των μεταναστων έξω απο την Ευρωπαϊκή Κοινότητα απο την άλλη, των προσφύγων, καθώς επίσης αυτών που αναζητούν άσυλο. Θα μετατραπεί η Ευρωπαϊκή Κοινότητα σ΄ένα σχετικά ευημερούν, προνομιούχο και απομονωμένο "Ευρωπαϊκό Φρούριο";

Η αργή, εσκεμμένη συνεργασία μεταξύ των χωρών της Δυτικής Ευρώπης, βρίσκεται σε έντονη αντίθεση με την αποσύνθεση που συμβαίνει στην Ανατολική και την Κεντρική Ευρώπη, που εμφανίζονται νέα σύνορα, νέα κράτη και νέες εθνικές διαφορές. Στην Ανατολική και την Κεντρική Ευρώπη, όπου γεννήθηκαν οι δυό παγκόσμιοι πόλεμοι αυτού του αιώνα, ο επιθετικός εθνικισμός επαπειλεί σοβαρά την σταθερότητα και ασφάλεια σ ολόκληρη την Ευρώπη.

Παρατηρούσε το 1992 ο Δρ. Κουμ Κουμ Μπαβνανί, Κοινωνιολόγος στην Αγγλία:
"Κάτω απο τον μανδύα του διεθνισμού, παρατηρείται στις χώρες της Ευρωπαϊκής Κοινότητας ενίσχυση του εθνικισμού. Βεβαίως ο ρατσισμός και η ξενοφοβία συναντούν την κατακραυγή. Αλλά όσο τίθεται έμφαση στην προσπάθεια απομάκρυνσης των συνόρων ανάμεσα στις χώρες της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, αλλο τόσο τα σύνορα μεταξύ της Ευρωπαϊκής Κοινότητας και των εκτός της Ευρωπαϊκής Κοινότητας χωρών, γίνονται συμβολικά αλλά και στην πράξη, ισχυρότερα.

<u>΄Ισα Δικαιώματα</u>

Καθε ευρωπαϊκή χώρα θα πρέπει να μπορεί να δεχτεί ανθρώπους με διαφορετικό υπόβαθρο και διαφορετική ταυτότητα. Ολες οι Ευρωπαϊκές χώρες έχουν προσυπογράψει τη Παγκόσμια Διακήρυξη Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων. Υπάρχουν δέκα εκατομμύρια μεταναστών που ζούν κι εργάζονται στη Δυτική Ευρώπη. Ολες οι χώρες της Δυτικής και της Ανατολικής Ευρώπης έχουν τις μειονότητές τους. Το μέλλον της Ευρώπης εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό στο κατα πόσον τα ανθρώπινα δικαιώματα όποιουδήποτε που ζεί κι εργάζεται εδώ, θα τύχουν σεβασμού. Οι Ευρωπαϊκές χώρες και οι κυβερνήσεις τους, θα πρέπει να καταβάλουν κάθε προσπάθεια, για να κατορθώσουν να διασφαλίσουν ίσα πολιτικά δικαιώματα για όλους τους κατοίκους τους.

Μιλούμε για ίσα δικαιώματα. Αλλά υπάρχουν περίπου δέκα εκατομμύρια Σίντι και Ρώμα (τσιγγάνοι) που ζουν εγκατεσπαρμένοι στην Ευρώπη. Σε πολλές χώρες υπόκεινται σε δυσμενείς διακρίσεις ακόμα και διωγμούς.

Μιλούμε για ίσα δικαιώματα. Αλλά σε αριθμό των πρώην Σοβιετικών Δημοκρατιών, όπως την Εσθονία, οι Ρώσσοι έχουν στερηθεί των πολιτικών τους δικαιωμάτων κι έχουν μετατραπεί σε πολίτες δεύτερης τάξης, κι άς αποτελούν το 40% του πληθυσμού της χώρας.

Μιλούμε για ίσα δικαιώματα. Αλλά πολλοί μετανάστες στη Δυτική Ευρώπη, απο τους οποίους αρκετοί ζούν εκεί για πολύ καιρό, στερούνται των πολιτικών τους δικαιωμάτων.

Μιλούμε για ίσα δικαιώματα. Αλλά στο Κόσσοβο, μόνο τα παιδιά των Σέρβων πηγαίνουν στα σχολεία μέσης παιδείας. Τα μαθήματα δε γίνονται πιά στα αλβανικά κι έτσι το ενενήντα τοις εκατό των μαθητών εκεί δεν μπορούν να πάν στο σχολείο.

Παρατηρούσε το 1992, ο Μίσια Γκλέννυ, ανταποκριτής του B.B.C στην Ανατολική Ευρώπη:

Το πιο σημαντικό πρόβλημα (στην πρώην Σοβιετική Ενωση και την Ανατολική Ευρώπη) που πρέπει να αντιμετωπιστεί, είναι η σχέση ανάμεσα στην πλειοψηφία και τις μειονότητες σ΄ αυτές τις χώρες. Στην διάρκεια του Ψυχρού Πολέμου πολύ λίγα χρήματα ξοδεύτηκαν απο τις οργανώσεις που ασχολούνται με τα ανθρώπινα δικαιώματα και όχι με την πρέπουσα σοβαρότητα. Αν θα λυθούν τα προβλήματα της Βαλκανικής και της πρώην Σοβιετικής Ένωσης, οι πολιτικοί θα πρέπει να τα αντιμετωπίσουν με σοβαρότητα.

Ενα άλλο πρόσωπο

Ευτυχώς σ όλες τις χώρες υπάρχουν πάντα άνθρωποι που ανθίστανται στον τρόπο με τον οποίο γίνεται κατάχρηση των εθνικιστικών αισθημάτων, ακόμη και στις ακραίες περιπτώσεις. Σε μερικούς απ αυτούς, αξίζει να τους κάμουν προς τιμήν τους αγάλματα.

Συνταραγμένος απο τη πολεμική βία και το άμετρο μίσος στη χώρα του, ο Μπόρο Τοντόροβιτς, ηθοποιός στη Σερβική πρωτεύουσα, το Βελιγράδι, εμίλησε απο την τοπική τηλεόραση στις 2 του Νιόβρη του 1991. Στο αποκορύφωμα του πολέμου ανάμεσα στη Σερβία και τη Κροατία, απευθύνθηκε δραματικά προς τη Σερβική Κυβέρνηση και τέλειωσε μ΄ αυτά τα λόγια:

"Λοιπόν, σύντροφοι γραμματείς, εμένα μη με υπολογίζετε. Δεν θα σας ακολουθήσω. Δεν θα μπορέσετε να με διδάξετε να μισώ κανένα. Και για να σας πω την αλήθεια,

όσο πιό πολύ απευθύνεστε σε μένα και μου θυμίζετε την εθνικότητα μου, τόσο πιό πολύ νοιώθω ότι δεν ανήκω σ΄ αυτήν. Οσο πιό πολύ επικαλείστε το πατριωτισμό μου τόσο λιγότερο νοιώθω πατριώτης, εξ αιτίας σας. Ως εδώ, ετσι πιστεύω".